

RAPORT Z BADAŃ ORAZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

**Załącznik nr 4
do Strategii Rozwoju
Miasta Hajnówka
na lata 2016-2025**

Hajnówka 2015

I. Badania społeczne w procesie przygotowania Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka

Badanie zostało wykonane przez firmę **Synergia Sp. z o.o.** w październiku 2015 roku. Badanie przeprowadzono **metodą ankiet samowypełniających w wersji papierowej**, dystrybuowanych w miejscach świadczenia usług publicznych, oraz **ankiet samowypełniających w formie elektronicznej**, które można było wypełnić poprzez wejście na stronę internetową UM Hajnówka.

Badanie zrealizowane zostało w grupie **mieszkańców Hajnówki oraz pracowników samorządu miasta. W ramach prowadzonych działań, zbierane dane odnosiły się kolejno do pięciu obszarów:**

- **Opinie mieszkańców na temat życia w mieście.**
- **Opinie mieszkańców na temat oferty kulturalnej w Hajnówce.**
- **Opinie przedsiębiorców na temat warunków gospodarczych w mieście Hajnówka.**
- **Opinie NGO na temat funkcjonowania działalności w mieście.**
- **Opinie pracowników Urzędu Miasta na temat funkcjonowania placówki.**

Zebrano 364 ankiety (w tym: 263 – opinie mieszkańców na temat życia w mieście, 46 ankiet dotyczących oferty kulturalnej, przedsiębiorcy wypełnili 29 ankiet, 10 – kwestionariuszy zabrano od przedstawicieli NGO, 16 ankiet wypełnili przedstawiciele Urzędu Miasta). Znacznie większy odsetek zebranych kwestionariuszy stanowiły ankiety w formie elektronicznej.

Każdy z przedstawionych obszarów realizowany był jako oddzielna część badań.

I. Opinie mieszkańców na temat życia w mieście.

Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców Hajnówki w zakresie:

- oceny poszczególnych elementów składających się na życie w mieście,
- potrzeb mieszkańców miasta związanych z jakością życia,
- źródeł zadowolenia i niezadowolenia mieszkańców,
- obszarów, które powinny stać się priorytetem dla władz miasta.

Zebrano 263 kwestionariusze.

- Wśród respondentów znajdowało się 57% kobiet i 43% mężczyzn.
- 65% osób zdobyło wykształcenie wyższe, 25% średnie i ponad maturalne, 10% respondentów stanowiły pozostałe grupy.
- 90% badanych należało do grupy osób pracujących.

1. Główne ustalenia badawcze.

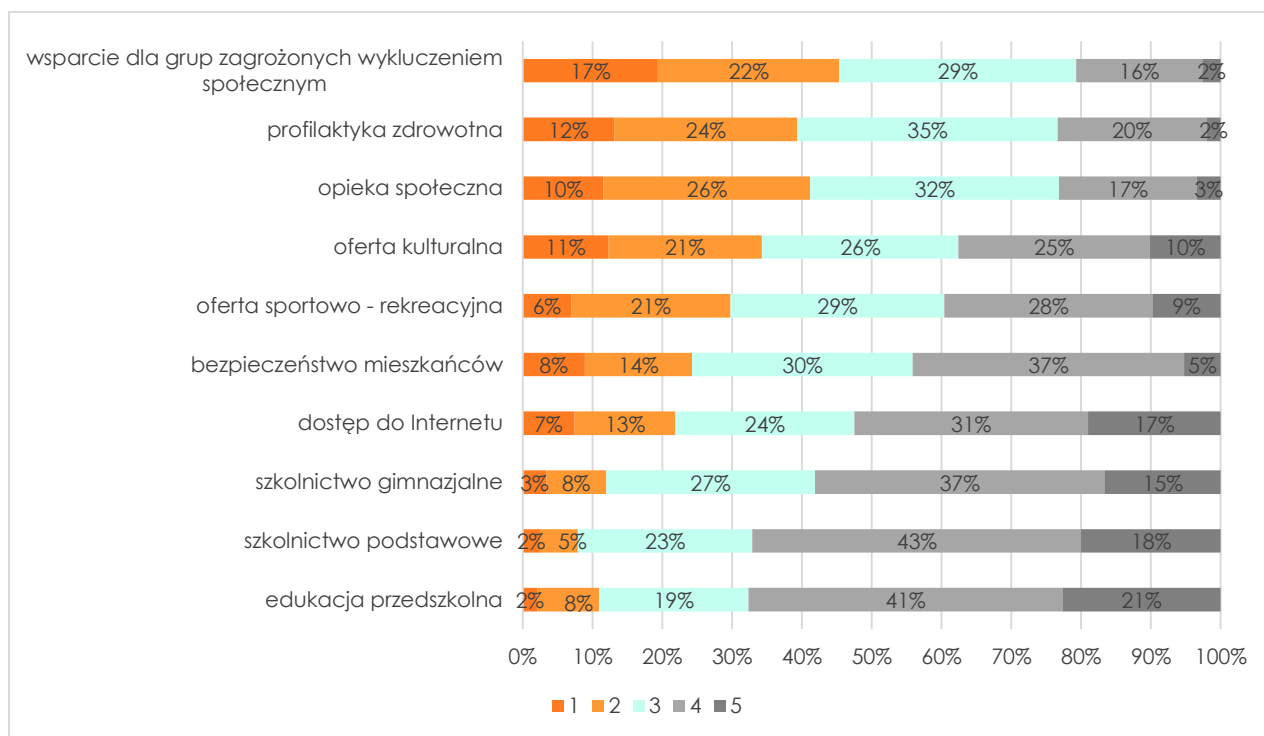
- Elementem, który najgorzej wpływa na jakość życia w mieście jest rynek pracy. Zdecydowana większość badanych oceniła go negatywnie. Podobnie wygląda to w przypadku atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, co ściśle wiąże się z bezrobociem w mieście.
- Warto zauważyć, że mieszkańcy dość nisko ocenili również wsparcie udzielane osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, profilaktykę zdrowotną oraz opiekę społeczną.
- Daje się zauważyć, że pozytywnie na jakość życia w mieście wpływa edukacja - ponad połowa osób jest raczej zadowolona ze szkolnictwa w Hajnówce. Mieszkańcy równie pozytywnie odnoszą się do stanu środowiska naturalnego.
- Zdecydowanie największym zagrożeniem dla miasta w opinii większości mieszkańców jest emigracja młodych ludzi do większych miast – zazwyczaj w poszukiwaniu pracy.
- Potwierdza się to również w kolejnych wskazaniach, gdzie jako zagrożenie dla miasta najczęściej wybierano słabe zaplecze dla przedsiębiorców oraz niski przyrost naturalny.

Według respondentów, do obszarów, które zdecydowanie powinny znaleźć się w przyszłej Strategii Rozwoju, należy zaliczyć przede wszystkim:

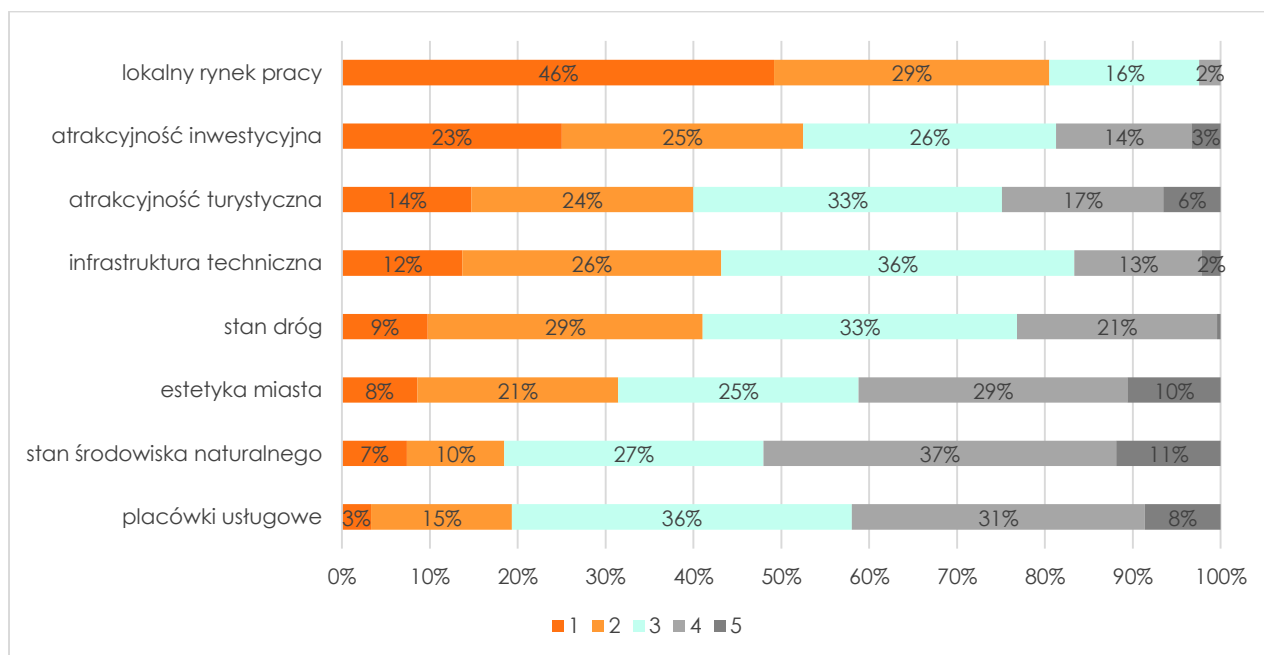
- **rynek pracy** – zatrzymanie młodych ludzi w mieście, bezrobocie, poprawa warunków pracy – wyższe wynagrodzenia, wspieranie starszych osób w poszukiwaniu pracy, polityka prorodzinna – wsparcie dla młodych rodziców,
- **przedsiębiorczość** – ulgi dla przedsiębiorców, dostosowanie funkcjonowania Urzędu Miasta do potrzeb lokalnych pracodawców, pomoc i wsparcie dla osób zaczynających prowadzenie własnej działalności,
- **inwestorzy** – zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, promowanie miasta wśród inwestorów, przekazanie terenów pod inwestycje,
- **oferta kulturalno – rekreacyjna** – miejsca rozrywki dla młodych osób (kino, puby, bilard), restauracje, budowa boisk i ścieżek rowerowych.

2. Szczegółowe wyniki badań.

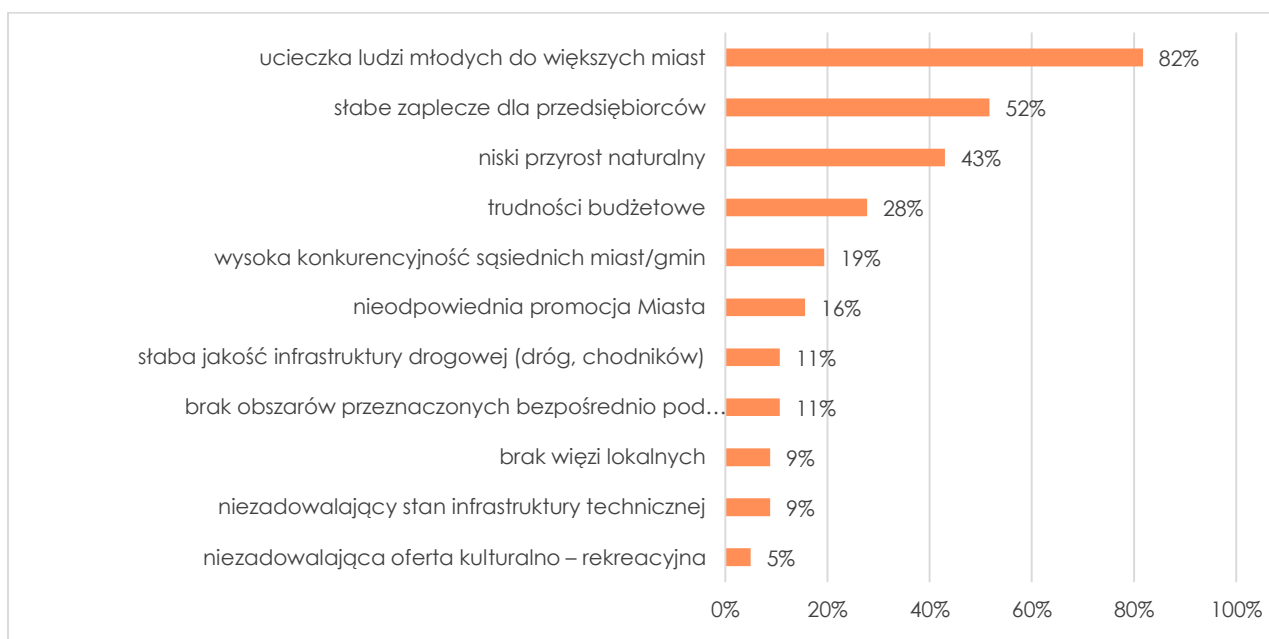
Wykres 1. Jak ocenia Pan/i warunki życia w Hajnówce pod następującymi względami (gdzie 1 – bardzo źle, a 5 - bardzo dobrze) Obszary społeczne.

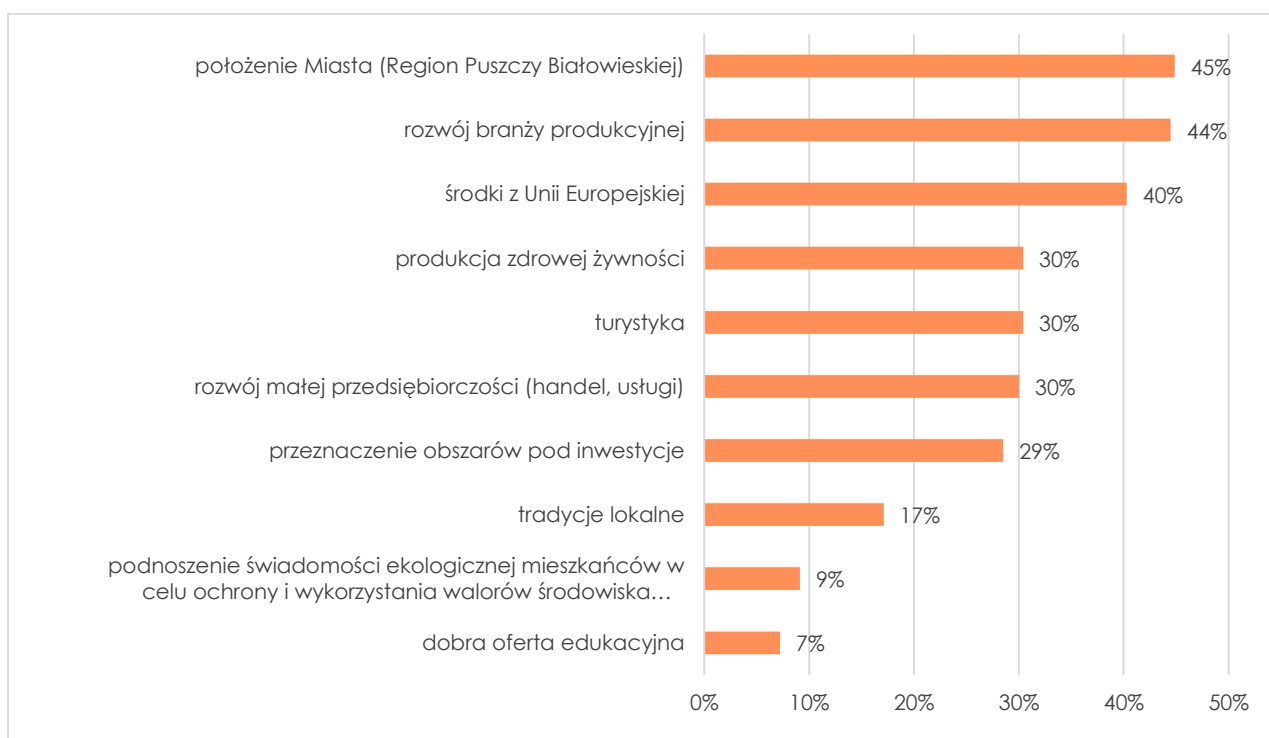
Wykres 2. Jak ocenia Pan/i warunki życia w Hajnówce pod następującymi względami (gdzie 1 – bardzo źle, a 5 - bardzo dobrze) Obszary gospodarcze i inne.

Wykres 3. Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju miasta.

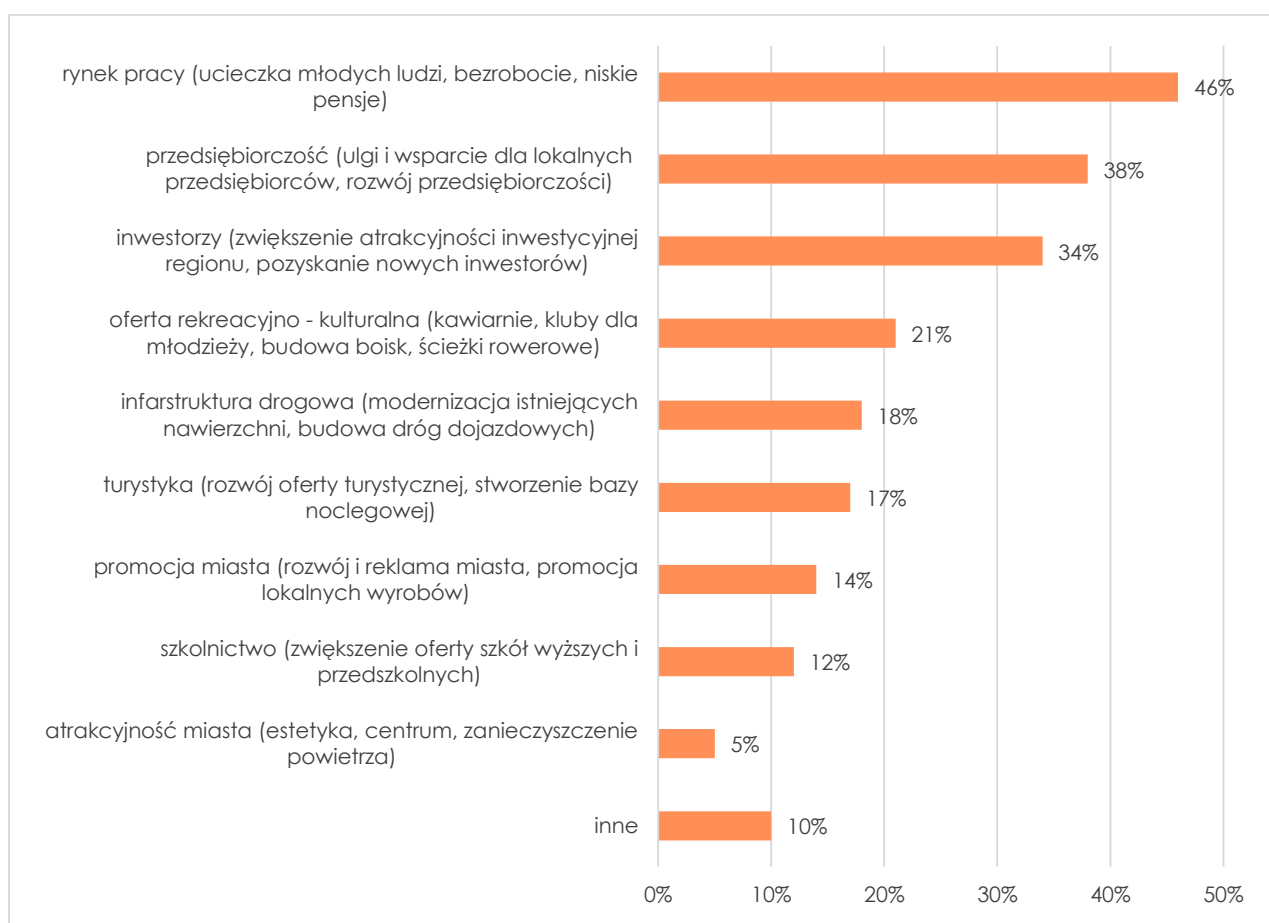
Wykres 4. Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla miasta.

Wykres 5. Które Pana/i zdaniem działania na terenie Hajnówki powinny być realizowane w pierwszej kolejności.

Wykres 6. Proszę wskazać Pana/i zdaniem, 3 najważniejsze problemy/obszary, które powinny zostać uwzględnione w przyszłej Strategii Rozwoju.

II. Opinie mieszkańców na temat oferty kulturalnej w Hajnówce.

Główny celem badania było poznanie opinii mieszkańców Hajnówki w zakresie:

- stopnia zadowolenia z obecnej oferty kulturalnej,
- potrzeb związanych z rozwojem instytucji oraz wydarzeń kulturalnych,
- źródeł zdobywania informacji o wydarzeniach i imprezach organizowanych w mieście,
- braków, które są szczególnie odczuwalne przez mieszkańców miasta.

Zebrano 45 kwestionariuszy.

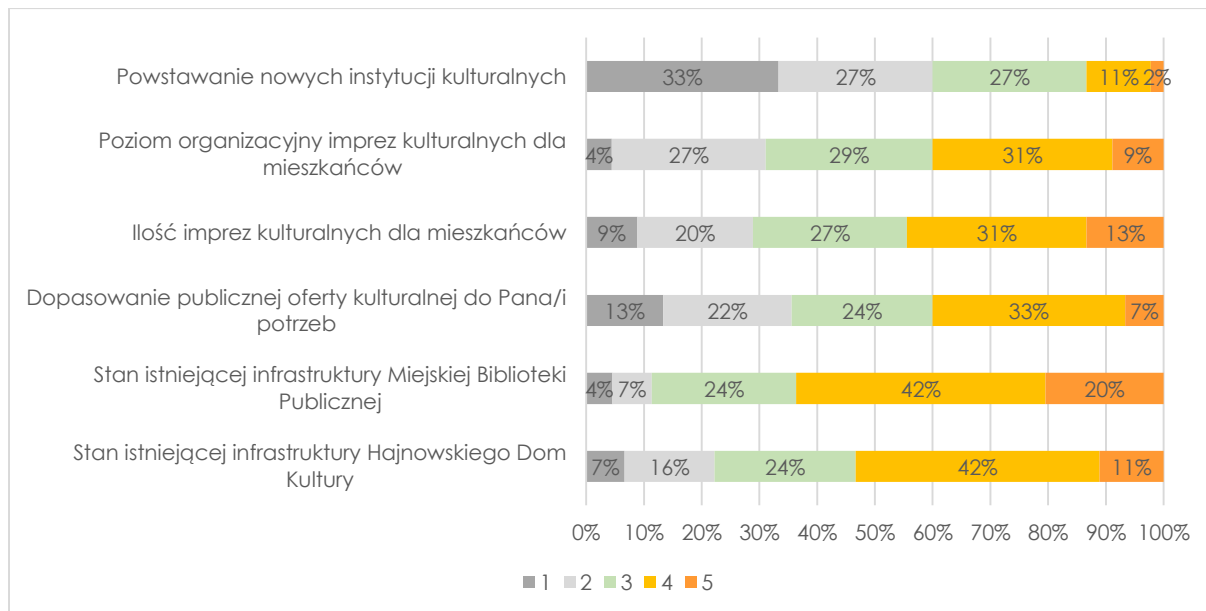
- Wśród respondentów znajdowało się 54% kobiet i 46% mężczyzn.
- Największa ilość respondentów należała do grupy osób w wieku 25 – 44 lat (67%), wiek 45 – 64 lata wskazało 20% badanych, reszta mieszkańców (13%) wybrała pozostałe grupy wiekowe.
- 84% badanych należało do grupy osób o wykształceniu wyższym, 16% respondentów stanowili mieszkańcy z wykształceniem średnim.

1. Główne ustalenia badawcze.

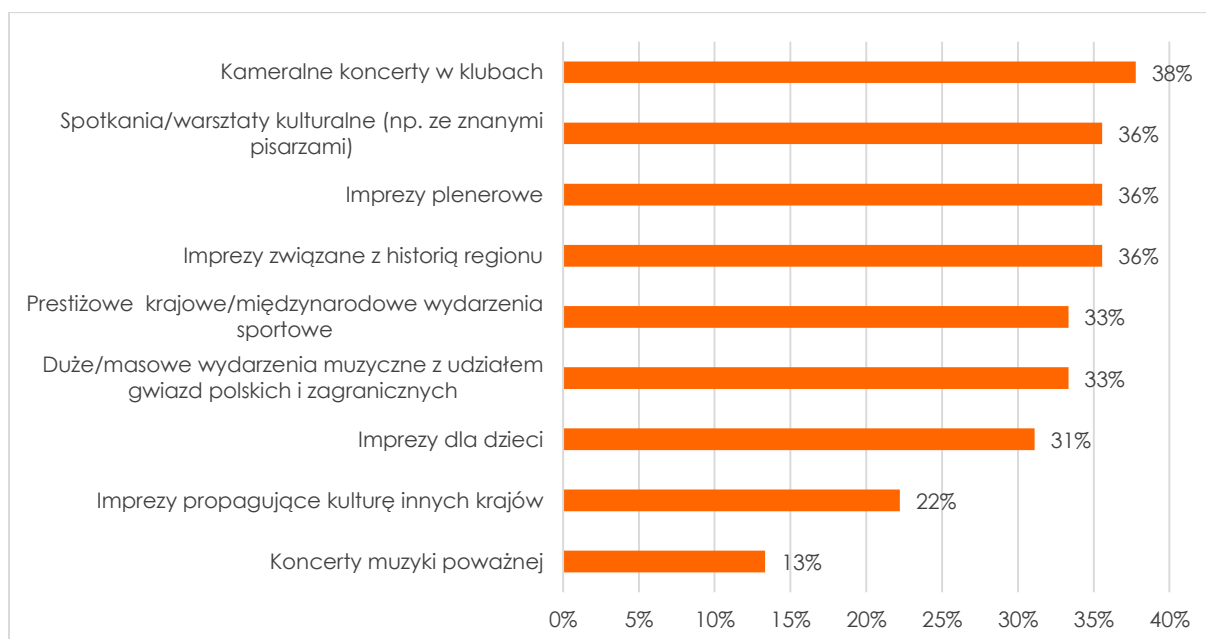
- Jak wynika z przeprowadzonych badań, mieszkańcy Hajnówki w chwili obecnej są najbardziej niezadowoleni z ilości nowopowstałych instytucji kulturalnych. Badani zauważyli również, że obecna oferta kulturalna jest raczej niedopasowana do obecnych potrzeb osób mieszkających w mieście.
- Do elementów, które wywołują w mieszkańcach najwięcej pozytywnych emocji, należy natomiast stan istniejącej infrastruktury Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Hajnowskiego Domu Kultury. Ponad połowa badanych mieszkańców jest zadowolona ze stanu wskazanych placówek.
- Badani najchętniej uczestniczyliby w takich wydarzeniach jak: kameralne koncerty w klubach, różnorodne spotkania i warsztaty, imprezy plenerowe oraz imprezy nawiązujące do historii regionu, z czego najbardziej atrakcyjnymi pozostają kameralne koncerty w klubach.
- Dla mieszkańców najmniej ciekawymi są imprezy związane propagowaniem kultury innych krajów oraz koncerty muzyki poważnej.
- Najbardziej efektywnymi źródłami informacji dla respondentów okazały się być media internetowe. Ponad połowa mieszkańców właśnie z nich czerpie informacje o zajęciach i wydarzeniach kulturalnych organizowanych w Hajnówce. Mieszkańcy najrzadziej o ofercie kulturalnej miasta dowiadują się z plakatów oraz informatora miejskiego.
- Badani wskazali, że w chwili obecnej w mieście najbardziej brakuje klubu – kawiarni, w której organizowane byłyby wystawy, kameralne koncerty czy spotkania klubowe. Obiektem, który według mieszkańców wzbogaciłby ofertę kulturalną miasta jest również kino.

2. Szczegółowe wyniki badań.

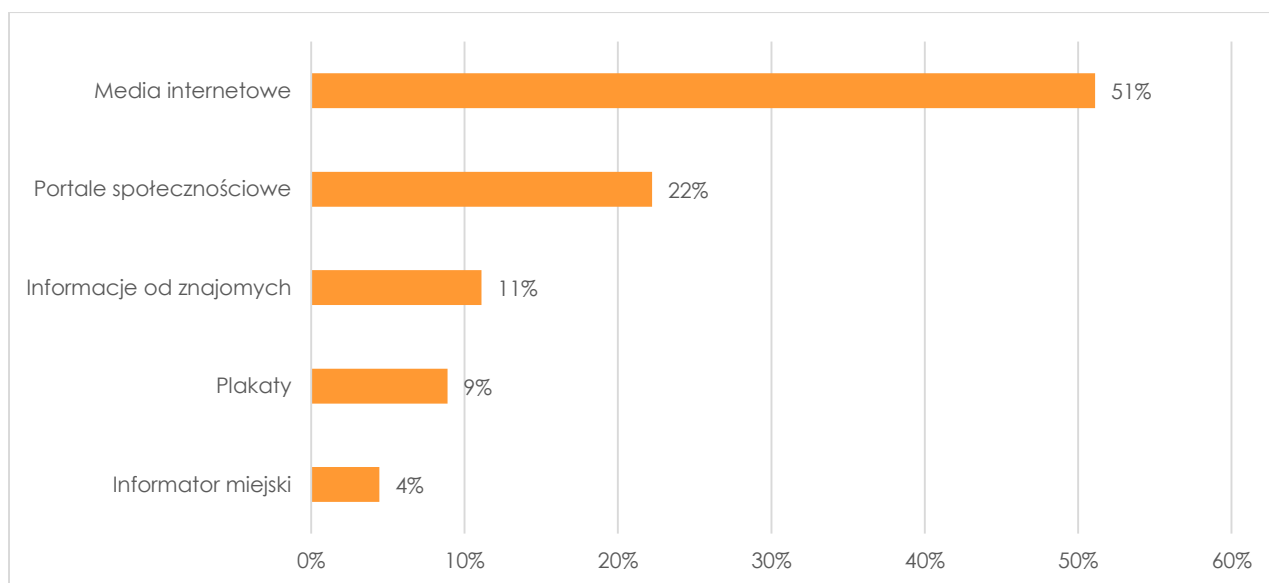
Wykres 7. Na podanej skali proszę ocenić w jakim stopniu jest Pan/i zadowolony z oferty kulturalnej w swoim miejscu zamieszkania. (gdzie: 1- bardzo niezadowolony/a, a 5- bardzo zadowolony).

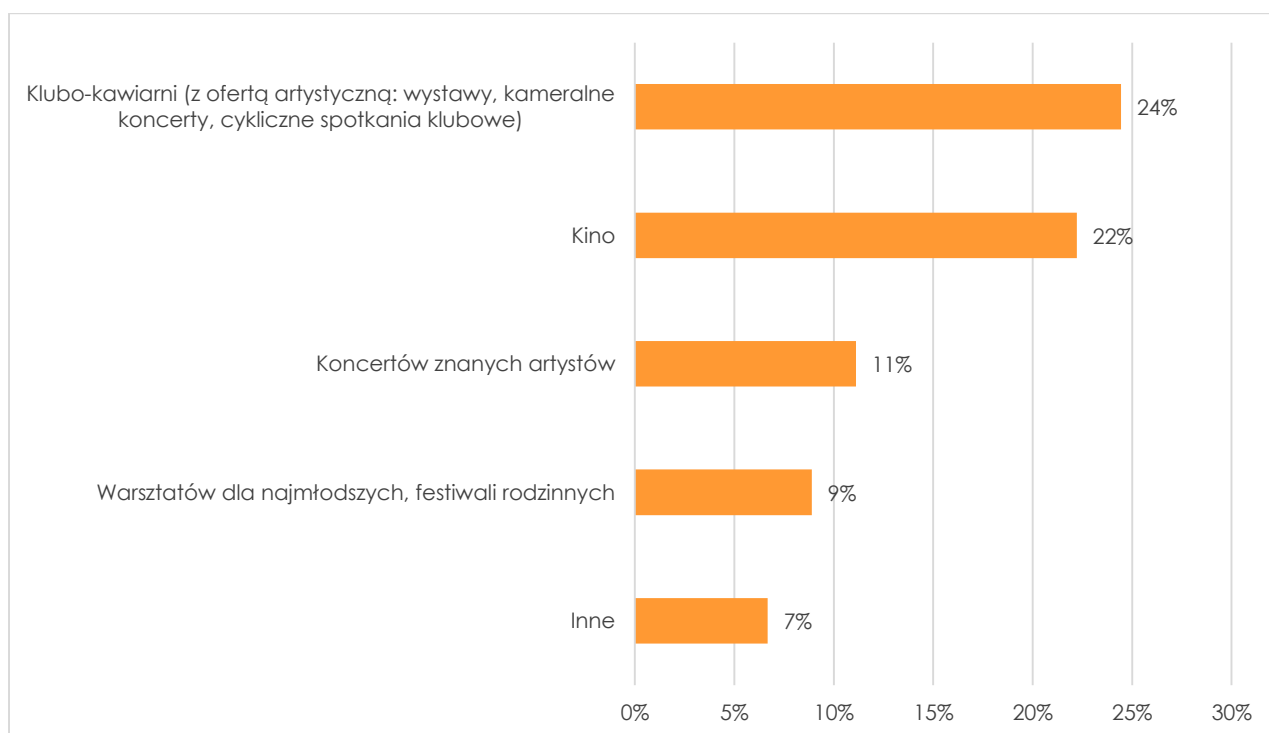
Wykres 8. Proszę wskazać w jakiego rodzaju imprezach najbardziej chciałby/aby Pan/i uczestniczyć w swoim miejscu zamieszkania.

Wykres 7. Skąd najczęściej czerpie Pan/Pani informacje o zajęciach/wydarzeniach kulturalnych organizowanych w Hajnówce.

Wykres 8. Jakich obiektów/wydarzeń kulturalnych szczególnie brakuje Panu/i na terenie miasta.

III. Opinie przedsiębiorców na temat warunków gospodarczych w mieście Hajnówka.

Celem badania było poznanie opinii przedsiębiorców w zakresie:

- najbardziej rozwojowych gałęzi gospodarki,
- potrzeb inwestorów związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa na terenie miasta,
- źródeł zadowolenia i niezadowolenia,
- obszarów, które powinny stać się priorytetem dla władz miasta w celu poprawienia ich sytuacji.

Zebrano 29 kwestionariuszy.

- Wśród respondentów znajdowało się 35% kobiet i 65% mężczyzn.
- 55% osób zdobyło wykształcenie wyższe, 24% średnie i ponad maturalne, 21% respondentów stanowiły pozostałe grupy.
- 68% badanych należało do grupy osób prowadzących działalność związaną z handlem i usługami. Pozostałe osoby zaliczono do kategorii inne.

1. Główne ustalenia badawcze.

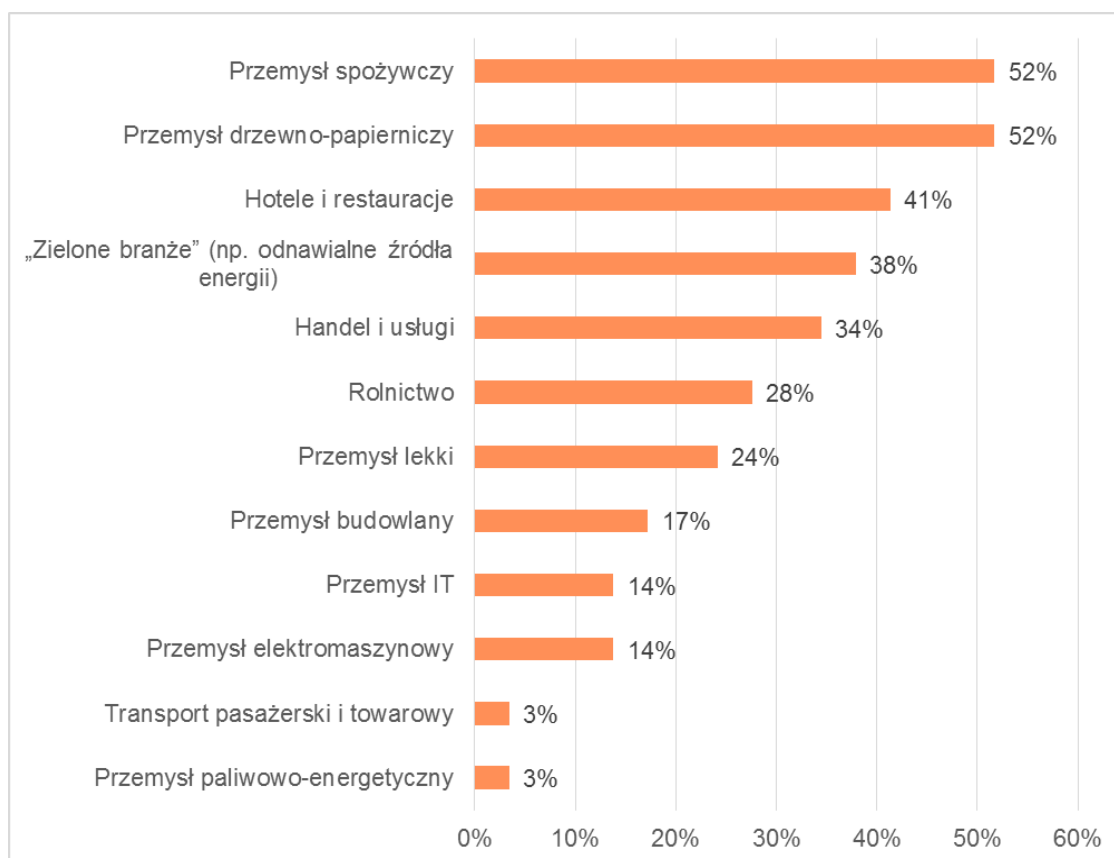
- Według respondentów, Hajnówka jest najbardziej atrakcyjnym miejscem dla rozwoju przemysłu spożywczego oraz drzewno – papierniczego. Równie wysoko oceniono obszary związane z hotelami oraz restauracjami.
- Przedsiębiorcy za mało rozwojowe branże uważają transport pasażerski oraz przemysł paliwowo-energetyczny.
- Dla badanych największym atutem prowadzenia przedsiębiorstwa w Hajnówce są koszty pracy. Negatywnym zjawiskiem jest fakt, że może stanowić to konflikt interesów z potrzebami mieszkańców, którzy negatywnie oceniają swoje zarobki i liczą na poprawę sytuacji.
- Lokalne władze z pewnością powinny zwrócić uwagę na fakt, iż przedsiębiorcy są bardzo niezadowoleni z udzielanego im wsparcia. Z uwagi na złą sytuację na rynku pracy, lokalni przedsiębiorcy powinni mieć oparcie ze strony samorządu.
- Dla respondentów dużym utrudnieniem jest również peryferyjne położenie miasta.
- Daje się zauważyć, że ogólne nastroje lokalnych pracodawców są mocno negatywne.
- Przedsiębiorcy za największe bariery i ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej uważają mały rynek zbytu, biurokrację oraz brak pomocy ze strony urzędów. Co jest zgodne z wcześniejszymi wskazaniem.

Według badanych sytuacja przedsiębiorców mogłaby ulec poprawie poprzez:

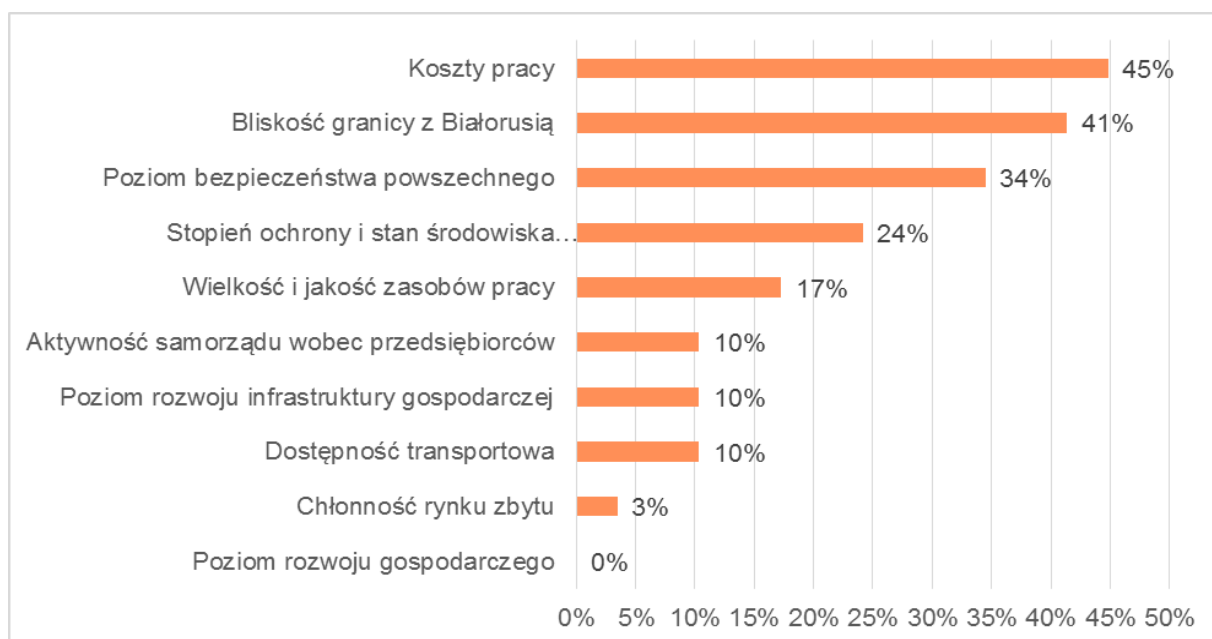
- Uproszczenie przepisów prawa oraz ulgi podatkowe.
- Wsparcie ze strony urzędów, doradztwo z pozyskiwania środków z UE.
- Rozwój turystyki oraz promocję miasta.

1. Szczegółowe wyniki badań

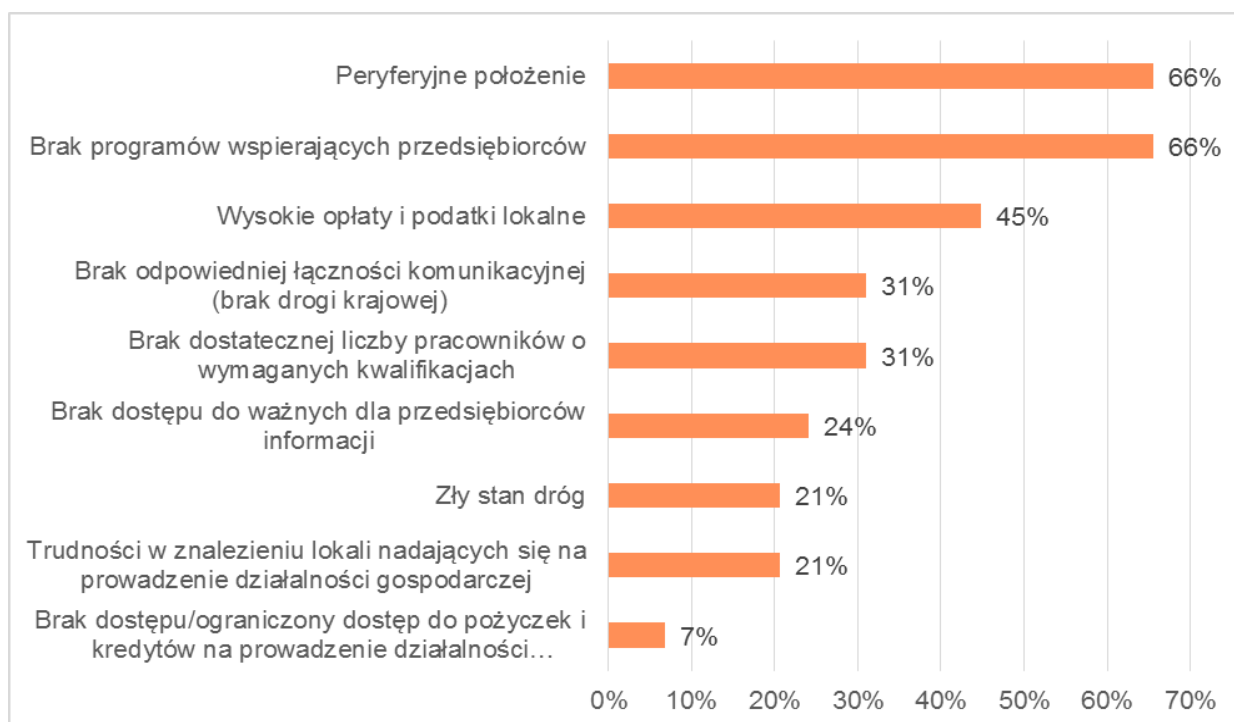
Wykres 9. Dla rozwoju jakich gałęzi gospodarki według Pana/i miasto Hajnówka jest atrakcyjne.

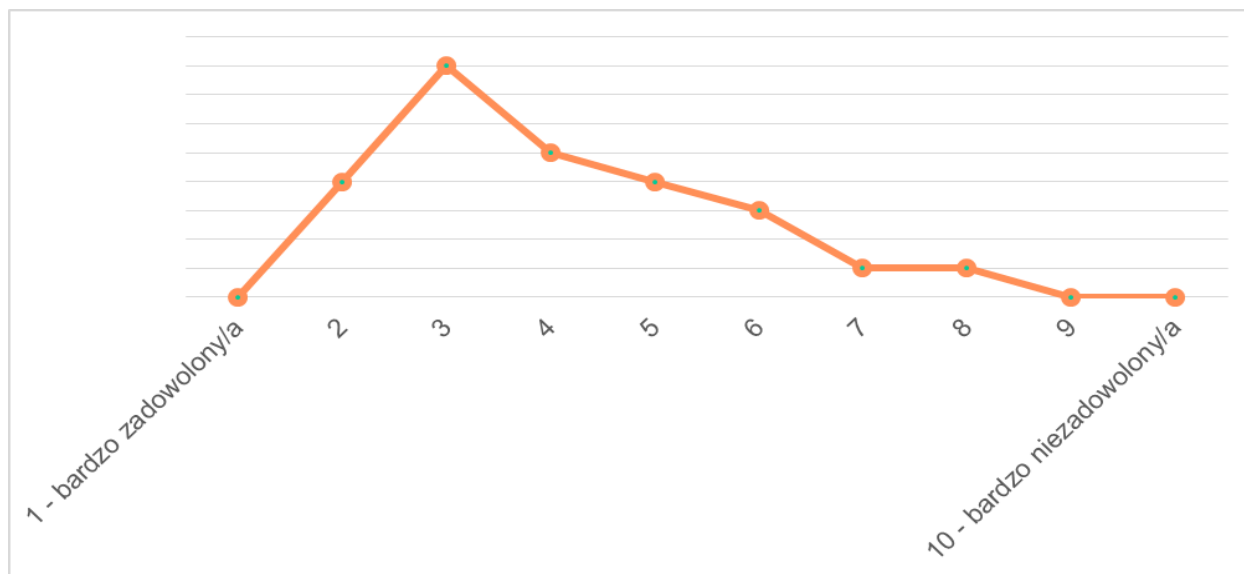
Wykres 10. Jakże są Pana/i zdaniem 3 najważniejsze atuty prowadzenia przedsiębiorstwa w Hajnówce.

Wykres 11. Jakże są Pana/i zdaniem 3 największe wady prowadzenia przedsiębiorstwa w Hajnówce.

Wykres 12. Proszę zaznaczyć w jakim stopniu jest Pan/i zadowolony/a z prowadzenia działalności w mieście Hajnówka.

Wykres 13. Proszę wskazać jakie są Pana/i zdaniem największe bariery/ograniczenia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą w mieście.

Wykres 14. Jakie elementy Pana/i zdaniem wymagają szczególnej uwagi aby poprawić sytuację przedsiębiorców w mieście.

IV. Opinie NGO na temat funkcjonowania działalności w mieście Hajnówka.

Celem badania było poznanie opinii reprezentantów organizacji pozarządowych w zakresie:

- elementów wpływających na jakość funkcjonowania NGO,
- obszarów w których organizacje pozarządowe potrzebują szczególnego wsparcia,
- źródeł zadowolenia i niezadowolenia,
- obszarów, które powinny stać się priorytetem dla władz miasta w opracowywanej *Strategii Rozwoju*.

Zebrano 10 kwestionariuszy.

Wśród badanych 30% reprezentowało działalność z zakresu turystyki, 20% edukację, a 20% pomoc społeczną. Pozostałe osoby zaliczono do grupy inne.

1. Główne ustalenia badawcze.

- Reprezentanci NGO, z elementów związanych z prowadzeniem działalności na terenie miasta, najniżej ocenili sprawy związane z finansowaniem. Kolejno były to: zainteresowanie mieszkańców, kwalifikacje członków oraz pozyskiwanie nowych osób.
- Zdecydowana większość badanych wskazała, że organizacje pozarządowe największego wsparcia potrzebują w rozwoju regionalnym oraz lokalnym. Następnie

najczęściej wskazywany był rozwój gospodarczy (rynek pracy) oraz sport i turystyka.

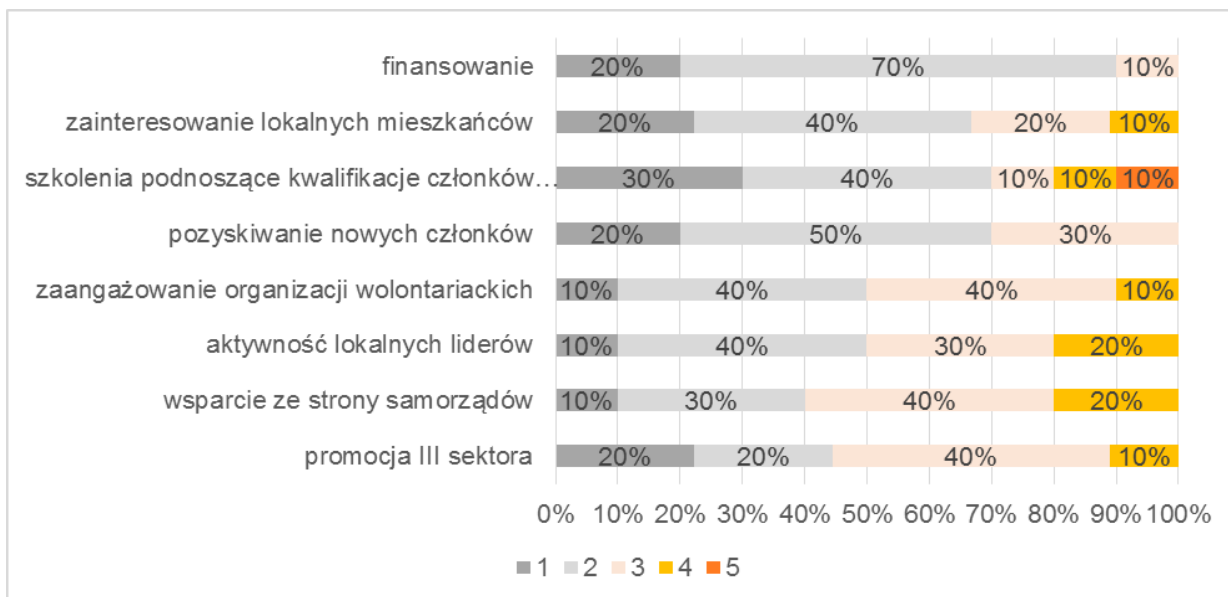
- Co więcej, wśród reprezentantów NGO funkcjonujących w Hajnówce widać wyraźne zapotrzebowanie na budowę Inkubatora skupiającego organizacje pozarządowe.
- Według respondentów najbardziej sprzyjającym dla nich zjawiskiem, byłoby większe wsparcie finansowe dla organizacji oraz lepsza współpraca z samorządem. Warto jednak zauważyć, że każda z odpowiedzi wskazana została przez ok 30% badanych – nie są to więc wyraźne zjawiska.
- W opinii członków organizacji pozarządowych szczególnej poprawy wymagają natomiast: dostępność do informacji, współpraca z samorządami oraz wsparcie finansowe. Podobnie jak poprzednio, nie są to mocno widoczne tendencje.

Do obszarów, które powinny znaleźć się w przyszłej *Strategii*, członkowie organizacji pozarządowych zaliczyli kolejno:

- wsparcie dla NGO (merytoryczne oraz techniczne),
- rozwój przedsiębiorczości,
- rozwój sportu.

1. Szczegółowe wyniki badań.

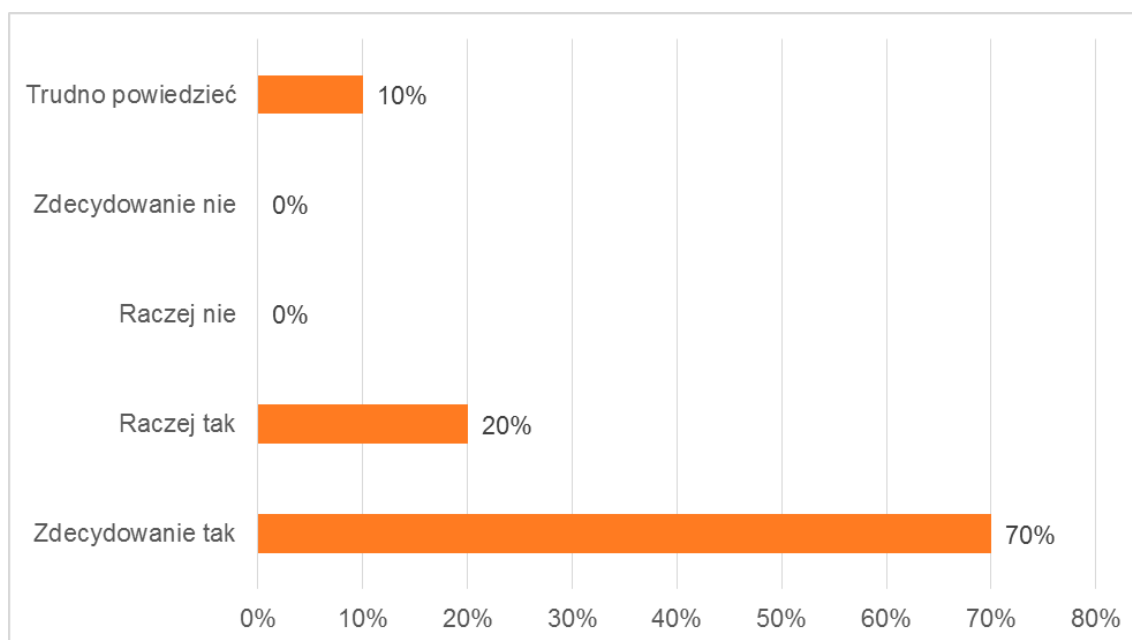
Wykres 15. Jak ocenia Pan/i elementy związane z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych na terenie miasta Hajnówka? (gdzie 1 – bardzo źle, a 5 bardzo dobrze).

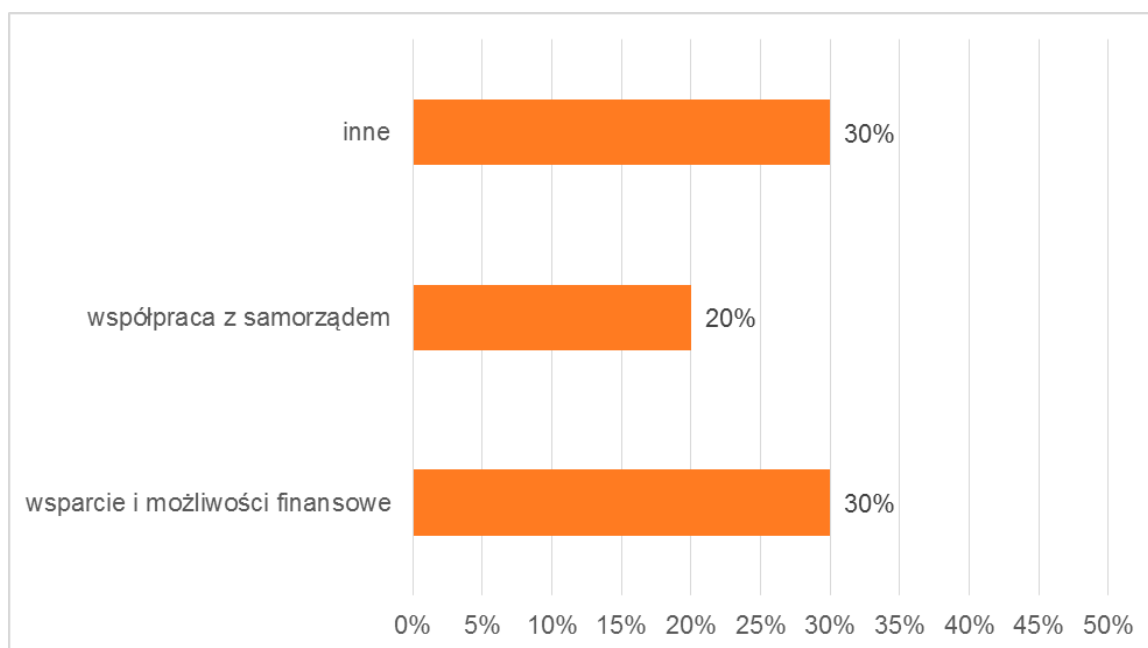
Wykres 16. Proszę wskazać z których z obszarów organizacje pozarządowe potrzebują największego wsparcia.

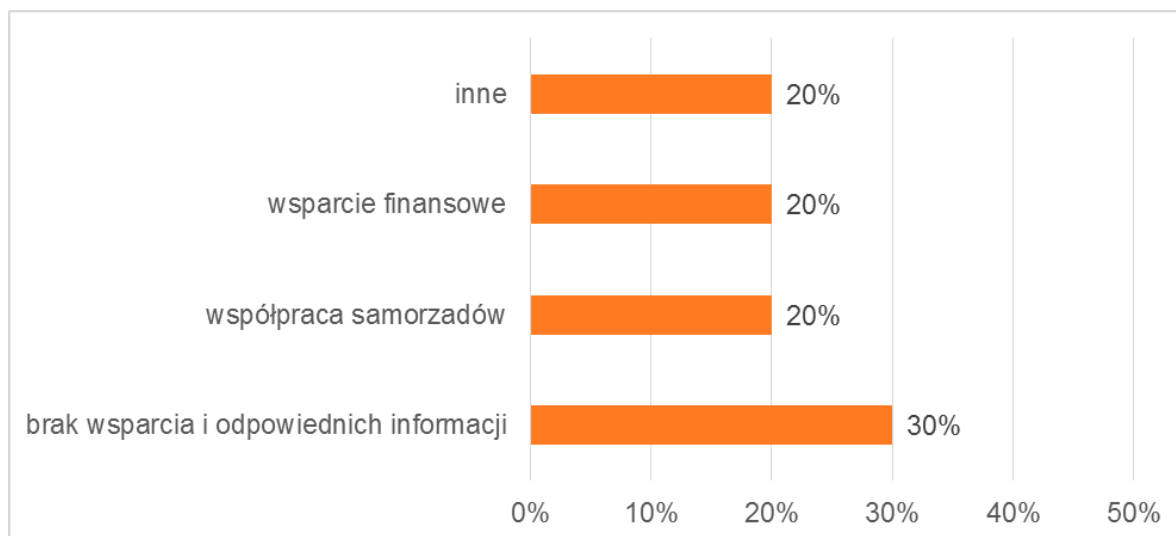
Wykres 17. Czy Pana/i zdaniem w mieście powinien powstać Inkubator skupiający i wspierający organizacje pozarządowe.

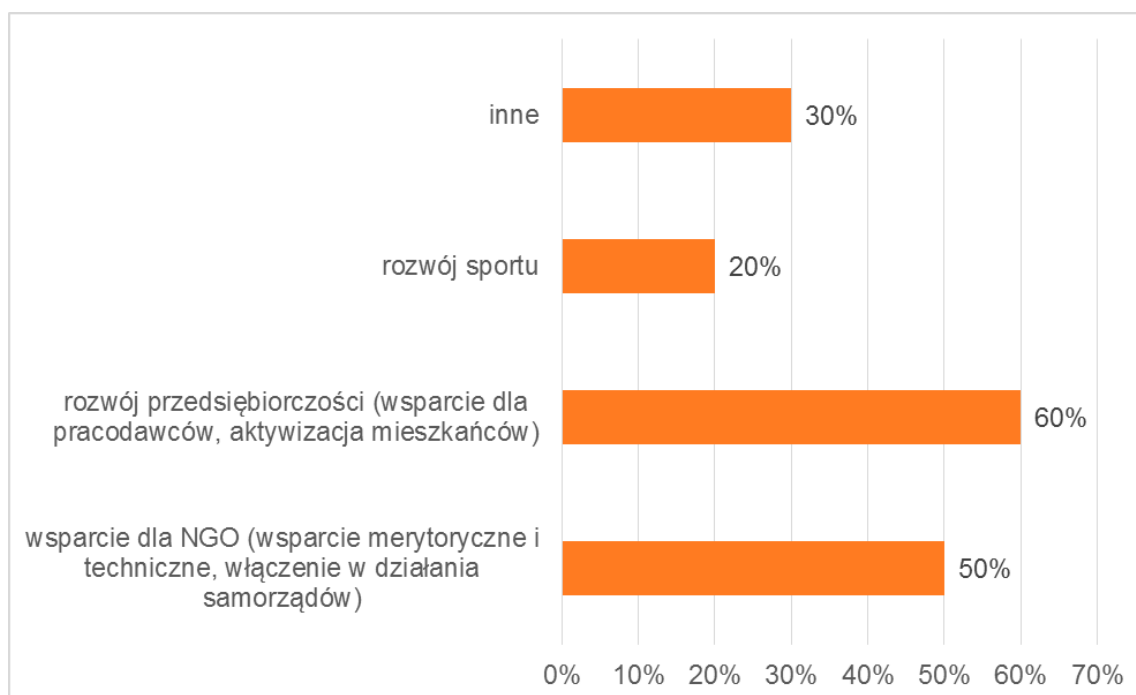
Wykres 18. Jakie elementy/obszary sprzyjają funkcjonowaniu NGO na terenie miasta.

Wykres 19. Jakie elementy związane z pracą NGO na terenie miasta Pana/i zdaniem wymagają szczególnej poprawy.

Wykres 20. Proszę wskazać Pana/i zdaniem, 3 najważniejsze problemy/obszary, które powinny zostać uwzględnione w przyszłej Strategii.

V. Opinie pracowników Urzędu Miasta na temat funkcjonowania placówki.

Celem badania było poznanie opinii pracowników Urzędu Miasta w zakresie:

- wewnętrznego obrazu funkcjonowania Urzędu Miasta, źródeł zadowolenia i niezadowolenia w funkcjonowaniu placówki,
- obszarów, które powinny stać się priorytetem działań,
- sfer, które powinny zostać ujęte w opracowywanej *Strategii*.

Zebrano 16 kwestionariuszy.

- Wśród respondentów znajdowało się 67% kobiet i 33% mężczyzn.
- Wszyscy respondenci należeli do grupy osób o wykształceniu wyższym.
- 70% badanych było w wieku 45 – 64 lat, a 30% stanowiły osoby w wieku 25 – 44 lat.

1. Główne ustalenia badawcze.

- Według pracowników Urzędu Miasta najbardziej istotnymi elementami funkcjonowania placówki jest: krótki czas oczekiwania i szybkość obsługi oraz fachowy i życzliwy personel.
- Co więcej badani wskazali, że jedną z najważniejszych rzeczy do poprawy w funkcjonowaniu urzędu jest czas obsługi interesanta. Dodatkowo wskazano na złą komunikację pomiędzy organami wewnątrz placówki.

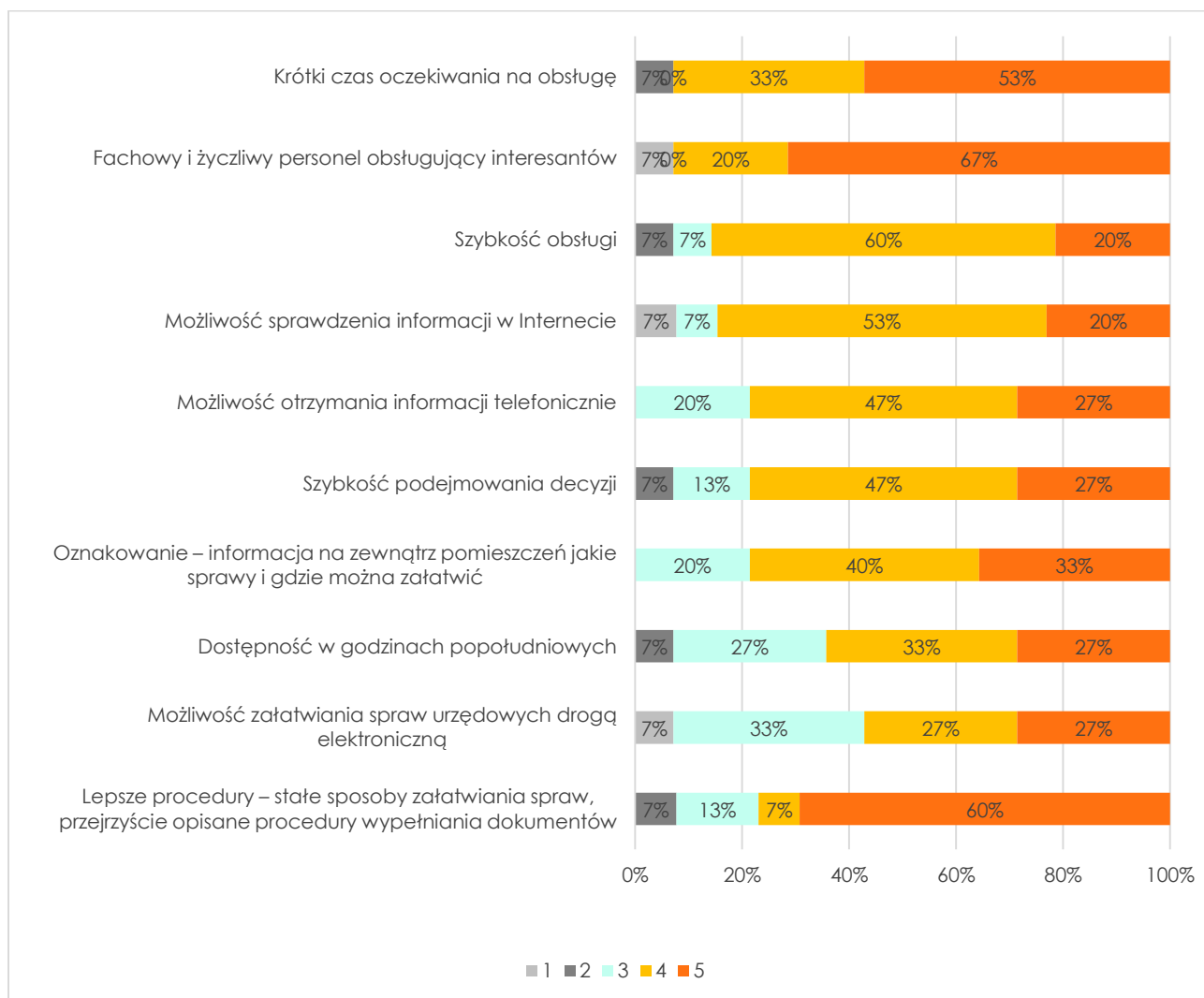
- Respondenci uważają, że kwestią która jest najbardziej zadowalającym elementem funkcjonowania urzędu jest miła obsługa.
- Rynek pracy oraz inwestycje na terenie miasta według zdecydowanej większości powinny stanowić priorytet działań lokalnych władz. Kolejnym obszarem stała się rekreacja – wskazana jednak wyłącznie przez 1/3 respondentów.

Do obszarów które powinny znaleźć się w przyszłej *Strategii*, należy zaliczyć przede wszystkim:

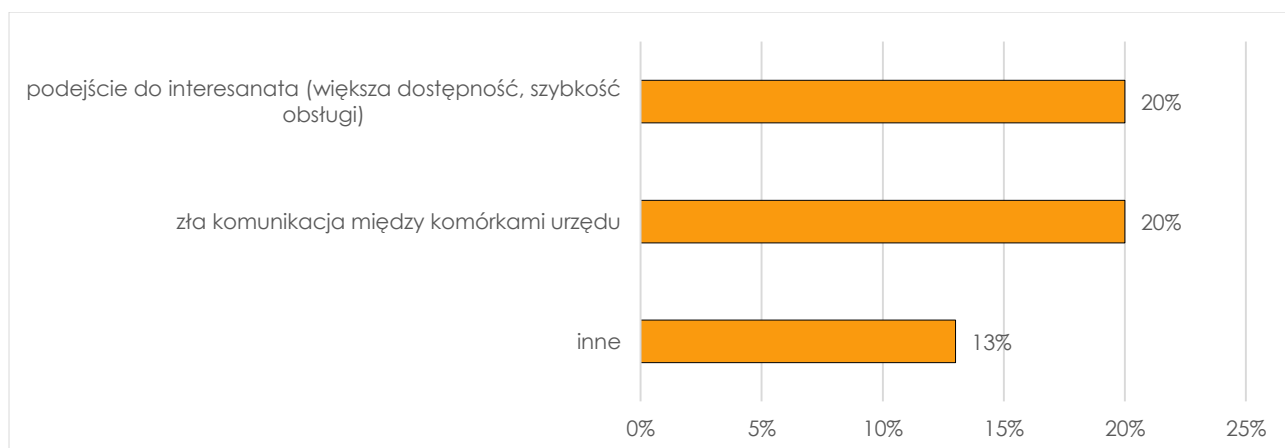
- rynek pracy i inwestycje,
- rekreację i turystykę.

2. Szczegółowe wyniki badań.

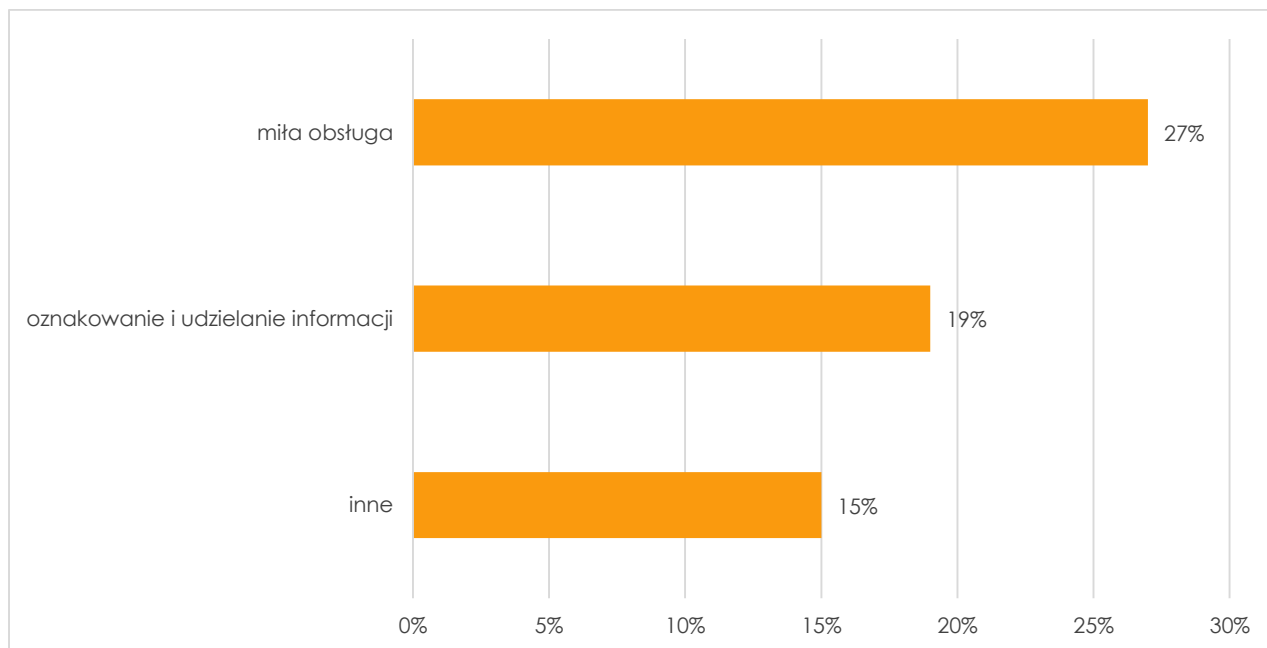
Wykres 21. Proszę wskazać jak Pana/i zdaniem istotne są poszczególne elementy funkcjonowania Urzędu Miasta? (gdzie 1 – w ogóle nieważne, a 5 – bardzo ważne).

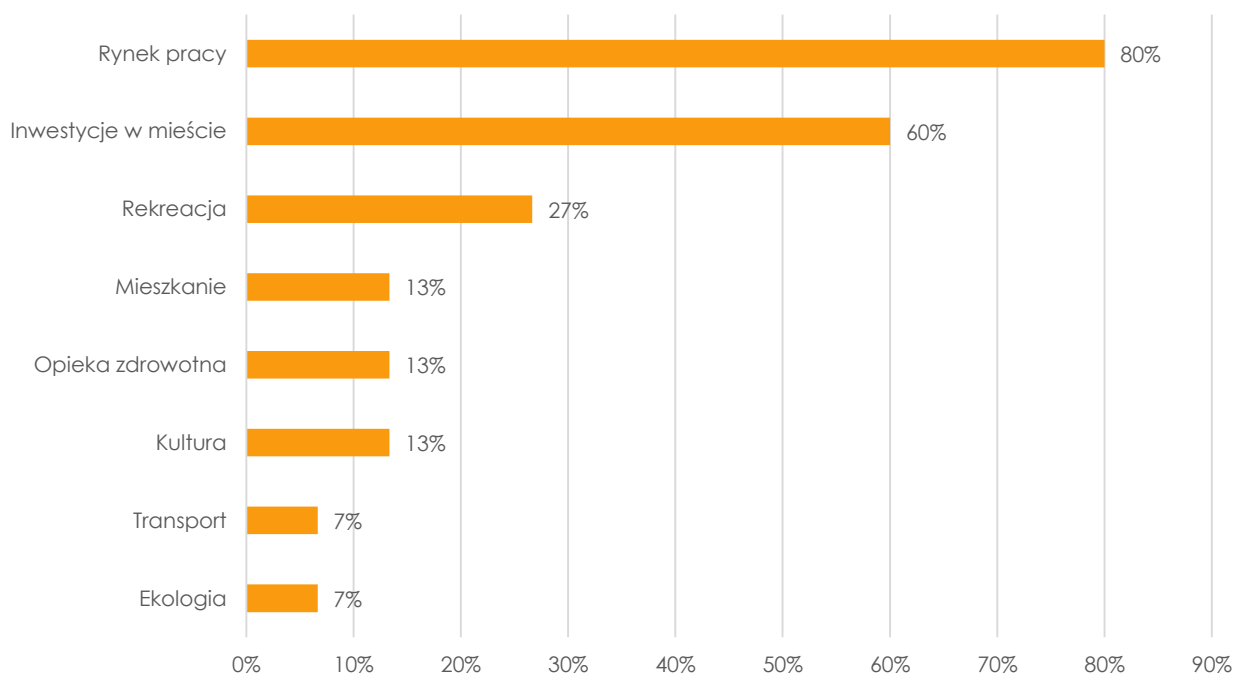
Wykres 22. Jakie elementy funkcjonowania Urzędu Miasta Hajnówka Pana/i zdaniem wymagają zmiany/poprawy.

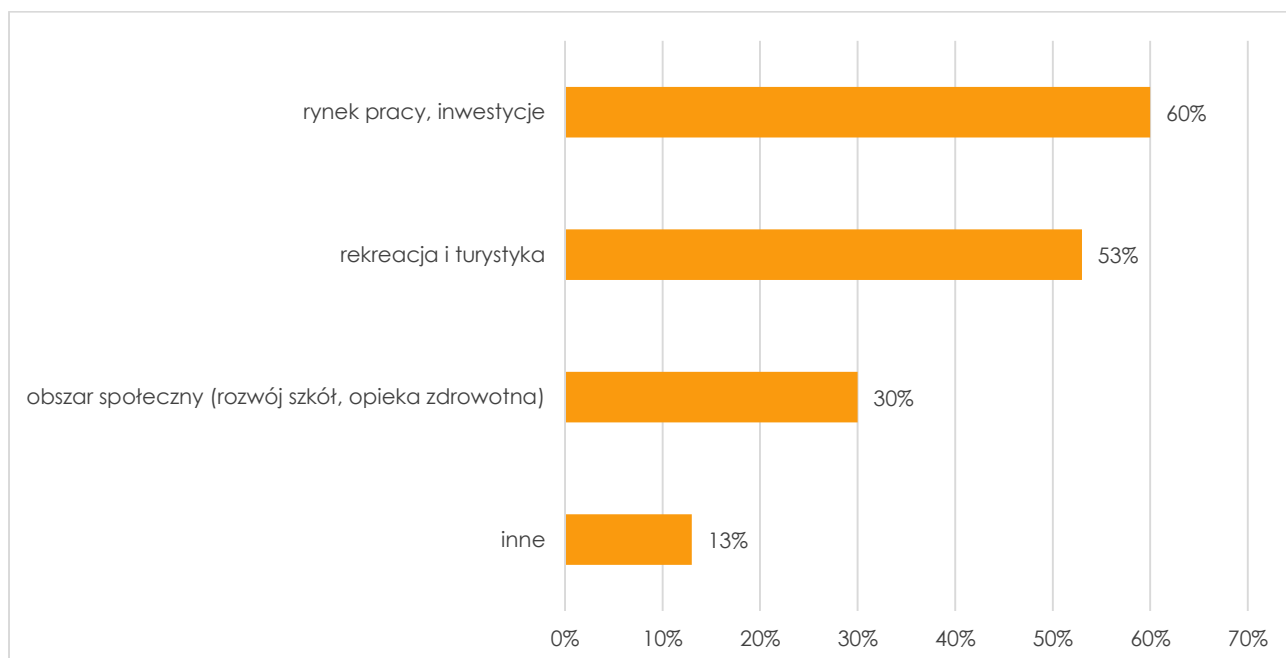
Wykres 23. Z jakich elementów funkcjonowania Urzędu Miasta Hajnówka jest Pan/i najbardziej zadowolony/na.

Wykres 24. Proszę wskazać Pana/i zdaniem obszary rozwoju na terenie miasta, które powinny stanowić priorytet działań.

Wykres 25. Proszę wskazać Pana/i zdaniem, 3 najważniejsze problemy/obszary, które powinny zostać uwzględnione w przyszłej Strategii.

II. Konsultacje społeczne w procesie przygotowania Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka

W ramach pracy nad opracowaniem *Strategii* na wybranych etapach przeprowadzone zostały konsultacje społeczne.

1. Etap diagnostyczny – 2 spotkania w terminach 29 października oraz 3 listopada 2015 r.
2. Etap koncepcyjny – 1 spotkanie w dniu 10 listopada 2015 r.
3. Prezentacja projektu *Strategii* – 1 spotkanie w dniu 25 listopada 2015 r.

W spotkaniach uczestniczyli: przedstawiciele samorządu terytorialnego, instytucji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy miasta Hajnówka.

Przebieg konsultacji i podsumowanie

Konsultacje przebiegły w sposób zorganizowany i zgodnie z założonym harmonogramem. Podczas spotkań uczestnicy mieli możliwość zgłaszania uwag, które były omawiane na bieżąco, podczas dyskusji. Następnie podejmowane były decyzje co do treści poszczególnych zapisów.

Efekty prac na poszczególnych etapach były również poddawane konsultacjom elektronicznym. Uczestnicy mieli możliwość zgłaszania swoich uwag do propozycji drogą poczty elektronicznej bezpośrednio do ekspertów firmy Synergia lub do UM Hajnówka.

Spotkanie nr 1.

Spotkanie odbyło się 29 października o godzinie 11.00 w sali nr 12 Urzędu Miasta Hajnówka. Spotkanie miało charakter warsztatu eksperckiego. Celem spotkania była analiza sytuacji wyjściowej dla planowania rozwoju miasta na kolejne lata. Spotkanie trwało 4 godziny. Liczba uczestników: 14 osób.

Program spotkania obejmował:

- Rozpoznanie najważniejszych zagrożeń i szans rozwoju Hajnówki.
- Określenie słabych i mocnych stron warunkujących rozwój lokalny w poszczególnych obszarach.
- Określenie propozycji wniosków strategicznych do SRL.

Efekt spotkania.

Podczas spotkania w formie warsztatu wypracowane zostały główne elementy analizy SWOT dla głównych obszarów tematycznych funkcjonowania miasta tj. obszar społeczny, inwestycyjny oraz wizerunkowy (promocyjny, markowy).

Spotkanie nr 2.

Spotkanie odbyło się 3 listopada o godzinie 11.00 w Sali Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce. Celem spotkania była analiza obszarów rozwojowych miasta oraz określenia wizji i misji miasta. Spotkanie trwało 4 godziny. Liczba uczestników: 12 osób.

Program spotkania obejmował:

- Rozpoznanie najważniejszych obszarów rozwojowych miasta.
- Określenie priorytetów rozwojowych.
- Sformułowanie wstępnej wizji i misji miasta.

Efekt spotkania.

Podczas spotkania w formie warsztatu określone zostały 3 główne obszary rozwojowe miasta Hajnówka oraz zostały przypisane im zadania priorytetowe. Zadania te były podstawą do sformułowania celów strategicznych a także wstępnej wizji i misji miasta.

Spotkanie nr 3.

Spotkanie odbyło się 10 listopada o godzinie 17.00 w sali nr 12 Urzędu Miasta Hajnówka. Spotkanie miało na celu poznanie preferencji mieszkańców i ich wizji rozwoju Hajnówki oraz przedstawienie wstępnych efektów dotychczasowych prac na Strategią. Spotkanie trwało 4 godziny. Liczba uczestników: 27 osób.

Program spotkania obejmował:

- Prezentacja analizy SWOT – dyskusja.
- Prezentacja celów strategicznych oraz wstępnej wizji i misji miasta.
- Dyskusja nt. propozycji zgłoszonych przez mieszkańców

Efekt spotkania.

Zgłoszone przez mieszkańców uwagi i opinie zostały poddane analizie w trakcie spotkanie. Dzięki temu udało się dopracować treść elementów strategicznych zgodnie z oczekiwaniami uczestników spotkania rozwoju.

Spotkanie nr 4.

Spotkanie odbyło się 25 listopada o godzinie 10.30 w Sali Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce. Spotkanie miało na celu prezentację wyników prac nad strategią przed jej ostatecznym opracowaniem. Spotkanie trwało 4 godziny. Liczba uczestników: 20.

Program spotkania obejmował:

- Prezentację wyników prac nad Strategią.
- Omówienie dotychczasowych efektów konsultacji społecznych.
- Dyskusję nt. poszczególnych elementów *Strategii*.
- Propozycje zmian i uszczegółowień.

Efekt spotkania.

W wyniku spotkania doprecyzowane zostały niektóre z zapisów projektu *Strategii* a także

zaproponowane zostały rozwiązania z zakresu zarządzania realizacją Strategii oraz finansowania jej zadań ze środków zewnętrznych.

Konsultacje elektroniczne

W wyniku poddania projektu Strategii konsultacjom społecznym w formie elektronicznej, zgłoszonych zostało 8 uwag merytorycznych, z których wszystkie zostały uwzględnione.

Nr.	Treść uwagi i umiejscowienie tekstu	Rekomendacja
1.	Analiza SWOT, Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna, Słabe strony - DODACĆ „Brak parkingów w centrum miasta” „Niezagospodarowane tereny zielone”	Do wprowadzenia
2.	Analiza SWOT, Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna, Szanse - DODACĆ „Rewitalizacja obszarów miejskich” „Zmniejszenie niskiej emisji”	Do wprowadzenia
3.	Analiza SWOT, Sfera społeczna i kapitał, Szanse - DODACĆ „Wysoki poziom usług szpitala powiatowego oraz pozostałych usług medycznych w tym potencjał w zakresie chirurgii i ortopedii.” „Funkcjonowanie Społecznej Szkoły Muzycznej I Stopnia.” „Istniejący Uniwersytet Trzeciego Wieku”	Do wprowadzenia
4.	Analiza SWOT, Rozwój gospodarczy, rozwój turystyki, Szanse - DODACĆ „Utworzenie centrum sprzedaży produktu lokalnego” „Wsparcie i promocja lokalnych produktów i usług, w tym w szczególności ziołolecznictwa i ziół z Puszczy Białowieskiej, nabiału, tradycyjnego pieczywa, miodów, wyrobów z drewna itp.” „Rozwój istniejących oraz powstawanie nowych produktów turystycznych.” „Efektywne wykorzystanie środków UE.”	Do wprowadzenia
5.	Analiza SWOT, Kultura i sport, Słabe strony - DODACĆ „Niedostateczna promocja wielokulturowości.” „Brak miejsc do kulturalnego spędzania czasu dla młodzieży i osób dorosłych (kawiarnie, ciastkarnie, kluby młodzieżowe, dyskoteki, kino itp.).” „Niewystarczająca infrastruktura widowiskowo – sportowa.”	Do wprowadzenia
6.	Strona 28, DODACĆ „Jest to warunek konieczny w długoterminowym procesie kreowania funkcji i usług ponadlokalnych, stawania się stolicą – czyli głównym ośrodkiem regionu Puszczy Białowieskiej + oraz budowania przewagi konkurencyjnej względem innych regionów w kraju i za granicą.”	Do wprowadzenia

7.	<p>Cel operacyjny 2.2 Tworzenie korzystnych warunków dla inwestorów. – WYKREŚLIĆ.</p> <p><i>„o charakterze regionalnej pomocy inwestycyjnej.”</i></p>	Do wprowadzenia
8.	<p>Cel operacyjny 3.5 Wsparcie integracji oraz aktywności społecznej i kulturalnej. DODAC</p> <p><i>„Wspieranie wydarzeń o wysokiej randze artystycznej.”</i></p> <p><i>„Wspieranie aktywności seniorów.”</i></p> <p><i>„Aktywne wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych i kulturalnych.”</i></p> <p><i>„Wspieranie środowisk twórczych.”</i></p> <p><i>„Rozwój wolontariatu.”</i></p>	Do wprowadzenia

Podsumowanie

Badania oraz konsultacje społeczne w ramach opracowania Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka w zdecydowany sposób przyczyniły się do stworzenia dokumentu odpowiadającego na oczekiwania i potrzeby mieszkańców Hajnówki. Frekwencja podczas spotkań oraz liczba wypełnionych ankiet badawczych wskazują na dość duże zainteresowanie mieszkańców problematyką rozwojową własnego miasta. Warto również podkreślić dobrą współpracę pracowników Urzędu Miasta w Hajnówce z wykonawcą przy organizacji procesu konsultacji.